

Rijen, 14 december 2015

Betreft: Ongevraagd advies in reactie op uw ambtelijke reactie op het advies privacy protocol

Geachte leden van het College van de gemeente Gilze en Rijen,

Hieronder vindt u een ongevraagd advies door de Adviesraad Sociaal Domein Gilze en Rijen uitgebracht op 14 december 2015.

Inleiding;

De adviesraad waardeert dat de gemeente bij het maken van het privacyprotocol de adviesraad laat meedenken in het komen tot een definitief protocol.

Vooruitlopend op de definitieve adviesaanvraag wil de adviesraad middels dit ongevraagd advies vast reageren op uw ambtelijke reactie die wij ontvingen in antwoord op de vragen van de adviesraad op het eerste concept privacy protocol. De adviesraad maakt zich zorgen over een aantal antwoorden in deze ambtelijke reactie.

Dit ongevraagd advies zal puntsgewijs op uw ambtelijke reactie ingaan. Ter onderscheid is deze toegevoegde reactie in blauw weergegeven. Enkel de punten uit de ambtelijke reactie waarop de adviesraad wil reageren staan in dit ongevraagd advies opgenomen.

Onder het kopje: "Advies bij Memo"

Punt 1 in uw reactie:

De adviesraad zou graag inzicht hebben in de volledige overkoepelende visie die onder andere genoemd (concept) privacy protocol omvat.

Het is de bedoeling het traject dat op dit punt is ingezet mede te gebruiken om tot een dergelijke visie te komen.

De adviesraad meent in uw ambtelijke reactie waar te nemen dat vroeger al gehandeld werd volgens de WBP en dat in ieder geval ambtelijk deze lijn als overkoepelende visie wordt vastgehouden. Klopt het dat er voor de persoonsgegevens die de gemeente voor 1-1-2015 verwerkte ook al volgens een visie gewerkt werd die geënt was op de WBP en dat deze visie nu nog gehanteerd wordt? De nieuwe doelgroepen in de WMO en de Jeugdzorg vragen om een bredere kijk op privacy.

De Adviesraad is van mening dat er een meer overstijgende visie nodig is om het gewenste effect van het protocol bij medewerkers te bewerkstelligen en adviseert om een overkoepelende visie op privacy te hebben.

Punt 3 in uw reactie:

De adviesraad zou graag inzicht krijgen in de samenstelling van de werkgroep

Betreft een breed samengestelde interne werkgroep.

*Gezien privacy veel disciplines raakt kan de adviesraad haar advies op het definitieve privacy protocol beter voorbereiden als zij weet heeft van de aanwezige disciplines in het team. **Graag hoort de adviesraad welke disciplines / deskundigheid in de werkgroep aanwezig zijn.***

Punt 4 in uw reactie:

De adviesraad zou graag de Turap Sociaal Domein ontvangen Akkoord.

In het Memo "voortgangsrapportage drie decentralisaties BV.15.00298" leest de adviesraad dat de Turap Sociaal Domein gereed is.

De adviesraad heeft deze nog niet ontvangen en zou deze graag ontvangen.

Onder het kopje: Advies bij concept Privacy Protocol

Punt 1 in uw reactie:

De adviesraad adviseert in het protocol de schijnbare tegenstellingen tussen de drie wetten die de grondslag zijn van het protocol en de WBP duidelijk weer te geven ten einde onduidelijkheden over deling en registratie van met name bijzondere persoonsgegevens te voorkomen.

De uitvoeringspraktijk ervaart op dit punt geen onduidelijkheden. Wij verwachten daarom dat met het inzoomen op schijnbare tegenstellingen er juist verwarring wordt gecreëerd. De adviesraad verwacht dat de praktijk vanaf 2015 wel tegen problemen aan kan lopen met name bij verwerking van bijzondere persoonsgegevens benodigd bij uitvoering van WMO en jeugdhulp en bij financiële afwikkeling van zaken die vallen onder de jeugdwet. Zij ziet dat gestaafd door berichtgeving van het CBP. Daarnaast is bij jeugdigen waar een jeugdbeschermingsmaatregel van toepassing is de verwerking bijzondere persoonsgegevens van de ouders en jeugdige soms bijzonder ingewikkeld en is dat deels nieuw voor de gemeente.

De adviesraad adviseert daarom om toch de tegenstellingen wel op te nemen in het privacy protocol.

Punt 5 in uw reactie:

Daarnaast adviseert de adviesraad in artikel 4 lid 6 aan te duiden hoe de aantekening daarvan in het dossier moet geschieden.

Wij begrijpen niet goed wat de achterliggende zorgen van de adviesraad zijn. In ieder geval betreft het alleen zaken waarvoor inwoner zelf aan gemeente wel of geen toestemming geeft. Intrekkingen worden op vergelijkbare wijze als toestemmingsverklaringen aan het dossier toegevoegd. Het gaat met name om informatie die gedeeld is met anderen. Dat moet dus in niet alleen in dossier van gemeente maar ook bij bijv. zorgaanbieders gewist worden. Alleen een aantekening die verder niet verplicht gedeeld wordt met bijv. zorgaanbieders die ook een dossier over de persoon hebben is dan niet afdoende.

De zorgen van de adviesraad betreffen de cliënten die geen toestemming hebben verleend of de toestemming hebben ingetrokken en waarvan gegevens worden gedeeld zonder dat actief aan de persoon wordt aangegeven dat dit gebeurt. Zoals de formulering van het protocol in artikel 4 lid 6 nu geformuleerd is wordt er een aantekening daarvan in het dossier gemaakt. Het zou voor de borging van de privacy in de optiek van de adviesraad goed zijn als de aantekening zo in het dossier wordt opgenomen dat alle hulpverleners die over het dossier beschikken deze aantekening als aanvulling krijgen. Zo weten alle betrokken hulpverleners dat die informatie zonder toestemming is opgeslagen en/of verstrekt.

De adviesraad adviseert daarom om in het protocol op te nemen dat, indien gegevens gedeeld / opgeslagen worden zonder toestemming dat in het dossier aangetekend moet worden bij die gegevens op zodanige wijze dat alle hulpverleners en de medewerkers van de gemeente die het dossier kunnen inzien daarvan op de hoogte zijn. Daarnaast adviseert de advies raad om ook de onderbouwing waarom de gegevens worden gedeeld zonder toestemming op te

nemen in het dossier (de zwaarwegende reden om toch de gegevens te delen / op te slaan).

Punt 6 en punt 10 in uw reactie:

Bij artikel 7 vraagt de adviesraad zich af hoe de gemeente op basis van dit protocol wil borgen dat de genoemde derden inderdaad gaan handelen volgens het protocol.

Het protocol is niet afdwingbaar en moet eerder beschouwd worden als een intentie van ondertekenende partijen. Bovendien beschouwen wij het protocol als middel voor een grotere bewustwording van privacy-aspecten in de uitvoering. Als gemeente kunnen we op dit punt verleiden en faciliteren. De WBP vervult de rol die adviesraad bepleit. Daar waar geen tegenstrijdigheden zitten in de 3 wetten (WBP, Jeugdwet en WMO) klopt dat antwoord. Maar moet dit protocol niet juist voorzien in hoe te handelen als er wel tegenstrijdigheden in de drie wetten zitten? Ter info: College bescherming persoonsgegevens (CPB) heeft al gewaarschuwd voor lacunes in jeugdwet op gebied privacy omdat deze tegenstrijdigheden geeft met WBP.

De Adviesraad is van mening dat het protocol meer moet omvatten dan het zijn van een intentieverklaring. Het privacy protocol is de basis waarop samenwerkende partners, waaronder de gemeente zelf, elkaar kunnen aanspreken op onzorgvuldigheid in omgaan met persoonsgegevens. Indien dit niet afdwingbaar is in een protocol kan dat opgelost worden door het document een andere status te geven of door in samenwerkingsafspraken en/of contracten met partners afdwingbaarheid van het protocol op te nemen. De adviesraad heeft dit nader onderzocht en veel andere gemeenten maken gebruik van samenwerkingsafspraken of zorg-contracten om het eigen privacy protocol een afdwingbare status te geven.

De adviesraad adviseert dringend om het privacy protocol een afdwingbare status te geven om privacy van cliënten te waarborgen.

Punt 7 in uw reactie:

De adviesraad adviseert dat partners altijd betrokkenen dienen te informeren met een overzicht van de verwerkte gegevens, de herkomst ervan, het doel van de verwerking en de organisaties of personen met wie de gegevens zijn uitgewisseld indien er persoonsgegevens over betrokkene worden gedeeld.

Wij moeten er niet aan denken! Bovendien geven inwoners ons niet aan die behoefte wel hebben. Zou ook veel verder gaan dan de WBP vereist. Het belangrijkste bezwaar is wat ons betreft dat het leidt tot een onwerkbaar, bureaucratische situatie, waarbij de deling ons inziens juist extra risico's met zich meebrengt.

In de WBP is vastgelegd dat indien gewenst een overzicht van de gedeelde persoonsgegevens en informatie over met wie en met welk doel de gegevens gedeeld zijn beschikbaar moet zijn voor betrokkene. Het is dan ook enkel het beschikbaar stellen van het overzicht waartoe het dossier-systeem in staat moet zijn wat de extra inspanning vereist. De adviesraad vindt dit extra van belang juist als er persoonsgegevens gedeeld worden zonder directe betrokkenheid van betrokkene, zoals bedoeld in artikel 34 van de WBP. Immers, in dat geval zal betrokkene geen weet hebben dat informatie gedeeld wordt met derden en daardoor niet verzoeken om een dergelijk overzicht. In deze situatie wordt de privacy in de huidige formulering in artikel 9 van het protocol niet afdoende geborgd.

De adviesraad adviseert, om zoals bedoeld in artikel 33 en 34 van de WBP, in het privacy protocol op te nemen dat partners altijd betrokkenen dienen te informeren met een overzicht van de verwerkte gegevens, de herkomst ervan, het doel van de verwerking en de organisaties of personen met wie de gegevens zijn uitgewisseld indien er persoonsgegevens over betrokkene worden gedeeld.

Punt 8 uit uw reactie:

De adviesraad adviseert aan te geven wanneer een belang zwaarwegend is in artikel 10, lid 3.: beperkt of geweigerd indien zwaarwegende belangen van de betrokkene zich tegen deze uitoefening verzetten.

Wij nemen dit advies niet over. In de praktijk heeft de formulering nog niet tot ongewenste situaties aanleiding gegeven. Overigens nadere omschrijvingen kunnen nooit uitputtend genoeg zijn, waardoor de praktijk altijd weer 'verrast'. Tot slot hechten wij juist aan het hebben van heldere kaders met voldoende ruimte voor professionals. Zij moeten zich wel over hun handelen, ook conform de WBP, kunnen verantwoorden.

Indien een (zorg-) partner zich beroept op dit artikel van het protocol kan partner rechten van de wettelijke vertegenwoordiger overrulen. Dit kan juist voor deze kwetsbare groep (anders hadden zij geen rechtsvertegenwoordiger nodig) problemen geven. In de nieuwe jeugdwet en WMO zijn veel nieuwe kwetsbare doelgroepen die nu onder de gemeente gaan vallen. Dat de praktijk deze nog niet in beeld heeft betekent niet dat er geen definitie of voorbeeldenlijst (zij het niet uitputtend) in het protocol moet worden opgenomen. De adviesraad is van mening dat het richting kan geven als besloten moet worden hoe met een bepaalde situatie omgegaan moet worden al is de specifieke vraagstelling afwijkend.

De adviesraad adviseert daarom om een definitie, omschrijving of voorbeelden lijst van wat een zwaarwegend belang is (met de opmerking dat deze lijst niet uitputtend is) op te nemen in het privacy protocol.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Gilze en Rijen,

De voorzitter,

Corrie de Jong